

Nota voor Gedeputeerde Staten

Wonen en Leefomgeving

Onderwerp Mededeling portefeuillehouder inzake RIVM gezondheidsverkenning Chemelot
Documentnummer DOC-00837488
Datum 16 december 2025

0. Samenvatting

Aanleiding en beoogd resultaat

Voorgesteld wordt om Provinciale Staten (PS) via bijgevoegde mededeling portefeuillehouder te informeren over de verkenning die het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) heeft uitgevoerd naar de effecten van Chemelot op de gezondheid van omwonenden, zodra de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) de Tweede Kamer daarover informeert. Naar verwachting wordt de Kamerbrief op 19 december verstuurd, na afloop van de Ministerraad.

Het RIVM heeft eerder de concept verkenning gedeeld (bijgevoegd). Daarna zijn de aanbevelingen aangescherpt. Het RIVM heeft de aanscherpingen mondeling gedeeld. De mededeling portefeuillehouder en de GS-nota zijn op deze gegevens gebaseerd. Naar verwachting zal het RIVM de definitieve verkenning op 16 of 17 december aanbieden aan het ministerie I&W. De verkenning zal door het ministerie onder embargo worden gedeeld met de Provincie en andere betrokken overheden. Er wordt voorgesteld om portefeuillehouder Van Caldenberg te machtigen om eventuele wijzigingen aan te kunnen brengen in de mededeling na afloop van de GS-vergadering, indien de definitieve versie van de verkenning daar aanleiding toe geeft.

U heeft PS eerder over de stand van zaken van de RIVM verkenning geïnformeerd¹ en via onderliggende mededeling informeert u de Staten over de uitkomsten conform Gewijzigde motie 3015 Berghorst c.s. over onderzoek naar gezondheidseffecten van Chemelot².

RIVM gezondheidsverkenning

Het RIVM heeft, op verzoek van het College en in opdracht van het ministerie van I&W, een verkenning uitgevoerd naar de effecten van het chemiecluster Chemelot³ (hierna: Chemelot) op de gezondheid van omwonenden. Uit de gepubliceerde gegevens over gezondheid in de wijken rond Chemelot komt volgens het RIVM geen patroon naar voren dat erop wijst dat bepaalde ziekten structureel vaker voorkomen. Alhoewel asbestkanker in de omgeving bij mannen vaker voor komt, geeft het RIVM aan dat dit niet komt door emissies naar de buitenlucht door Chemelot en waarschijnlijk is toe te schrijven aan arbeidsgerelateerde blootstelling in het verleden. Voor bodem en water zijn geen directe gezondheidsrisico's gevonden, met inachtneming van het staande advies om grondwater in de omgeving niet te gebruiken voor bijvoorbeeld beregening⁴. De bijdrage van Chemelot aan de totale hoeveelheden fijnstof en stikstofoxiden in de lucht is beperkt ten opzichte van de totale hoeveelheden in de lucht. Deze totale waarden overschrijden wel de

¹ [Mededeling Portefeuillehouder inzake stand van zaken gezondheidsonderzoek Chemelot, brief gedeputeerde Van Caldenberg van 4-6-2024 \(GS DOC-00658408\)](#)

² <https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/ac43c9ac-9fd5-4cd2-9d88-3576d2ab56a6> Deze motie is afgedaan 15-03-'24

³ Het RIVM definieert 'chemiecluster Chemelot' als volgt: het Chemelot terrein, aangeduid als Chemelot, en de naastgelegen bedrijven Cedo Recycling, Celanese Emulsion BV en Nouryon, Calderys en Renewi. Deze bedrijven vallen niet onder de koepelvergunning van Chemelot, maar liggen geografisch wel binnen het chemiecluster Chemelot

⁴ <https://www.limburg.nl/onderwerpen/leefomgeving-vth/bodem/duurzaam-bodembeheer-chemelot/>

advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). Ten slotte blijkt uit de verkenning dat een aanzienlijk deel van de omwonenden zich zorgen maakt over hun gezondheid of dat zij geluidshinder, geurhinder of slaapverstoring ervaren.

Het RIVM vraagt aandacht voor mogelijk verhoogde gezondheidsrisico's vanwege:

- Het effect van de uitstoot van mengsels van stoffen naar de lucht (cumulatie);
- Het effect van de uitstoot van mengsels van stoffen naar de lucht in combinatie met hinderaspecten;
- De geluidseffecten, zoals hinder en slaapverstoring.

Ook benadrukt het Rijksinstituut het belang om maatregelen te blijven nemen om het leefmilieu verder te verbeteren, zoals beleid om de uitstoot van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) te verminderen. Het RIVM beveelt aan om meer stoffen te gaan meten, ook op aanvullende locaties (woonkernen).

Voorgesteld vervolg

In de mededeling portefeuillehouder is aangegeven dat het College vaststelt dat de uitkomsten een overwegend gunstig beeld laten zien, gegeven de omvang van het industriecomplex. Wel blijft het van belang om in de rol van bevoegd gezag in te blijven zetten op het bevorderen van een gezonde leefomgeving. Dat is ook waar het College aan werkt en zoals is afgesproken in het provinciaal Beleidskader 'Nieuwe energie en een schoon leefmilieu' en de uitwerking daarvan in de modulaire aanpak concretiserend milieubeleid. De Provincie Limburg gaat verder graag in op de uitnodiging van het ministerie van I&W om deel te nemen aan de landelijke pilots die het ministerie zal organiseren op het gebied van metingen en de versteviging GGD-advies (Gemeentelijke gezondheidsdienst) bij het opstellen van Omgevingsvisie en -plan.

Het College onderschrijft het belang van een goed overzicht van de belangrijkste geluidsbronnen. De invoering van nieuwe geluidsregels uit de Omgevingswet voor Chemelot biedt een passend moment om deze gegevens opnieuw te inventariseren, met inachtneming van de RIVM-aanbevelingen. Over de aanbeveling van het RIVM om maatregelen te nemen bij overschrijding van de gezondheidkundige advieswaarden voor wegverkeersgeluid, wordt opgemerkt dat het niet realistisch is om deze waarden leidend te maken in de directe omgeving van één van Europa's grootste chemiecomplexen.

De Provincie Limburg blijft graag in gesprek met omwonenden van Chemelot, onder meer door deel te nemen aan de door de gemeenten Sittard-Geleen en Stein en Chemelot georganiseerde omgevingsdialogen. Op 4 februari 2026 zal een omgevingsdialoog plaatsvinden om met omwonenden de uitkomsten van de RIVM gezondheidsverkenning te kunnen bespreken.

1. Beoogd resultaat (output/outcome)

Provinciale Staten zijn geïnformeerd over de verkenning die het RIVM heeft uitgevoerd naar de effecten van Chemelot op de gezondheid van omwonenden en op welke wijze het College opvolging geeft aan de uitkomsten, met als doel om de leefomgeving verder te verbeteren.

2. Toelichting

Aanleiding en proces

Het College heeft op verzoek van de Staten (gewijzigde Motie 3015 Berghorst c.s.²) aan het ministerie van I&W gevraagd om de gezondheidseffecten van Chemelot op omwonenden en werknemers te onderzoeken. Het ministerie heeft het RIVM opdracht gegeven om -net als bij Chemours- een verkenning uit te voeren als onderdeel van de Actieagenda Industrie en Omwonenden. Daarbij heeft het ministerie gekozen voor een verkenning naar de effecten op omwonenden, niet op werknemers.

Het ministerie van I&W heeft een ambtelijke begeleidingscommissie ingesteld. In deze begeleidingscommissie zitten vertegenwoordigers van de GGD Zuid-Limburg, Omgevingsdienst Zuid-Limburg, Waterschap Limburg en de gemeenten Sittard-Geleen, Stein en Beek en de Provincie Limburg. De Veiligheidsregio Zuid-Limburg is agendalid. Het RIVM heeft concept stukken gedeeld en besproken met deze commissie (projectdefinitie, conclusies en concept-rapportage).

Het RIVM heeft aangegeven dat de aanbevelingen uit de concept verkenning (bijgevoegd) zijn aangescherpt. Het RIVM heeft de aanscherpingen mondeling gedeeld. De mededeling portefeuillehouder en de GS-nota zijn op deze gegevens gebaseerd. Naar verwachting zal het RIVM de definitieve verkenning op 16 of 17 december aanbieden aan het ministerie I&W. De verkenning zal door het ministerie onder embargo worden gedeeld met de Provincie en andere betrokken overheden. Er wordt voorgesteld om portefeuillehouder Van Caldenberg te machtigen om eventuele wijzigingen aan te kunnen brengen in de mededeling na afloop van de GS-vergadering, indien de definitieve versie van de verkenning daar aanleiding toe geeft. Op 19 december 2025 zal het RIVM de publicatie openbaar maken. De staatssecretaris van I&W zal op hetzelfde moment de Tweede Kamer schriftelijk informeren over de uitkomst van de verkenning.

Het RIVM heeft daarnaast Chemelot op de hoogte gehouden van het proces. Het RIVM zal de verkenning op de dag voor de publicatie ook aan Chemelot toesturen, net als het RIVM destijds heeft gedaan bij de verkenningen over Tata Steel en Chemours.

RIVM gezondheidsverkenning

Opzet: Het RIVM onderzocht welke gegevens beschikbaar en bruikbaar zijn om eventuele gezondheidsrisico's en -effecten door chemiecluster Chemelot³ (hierna: Chemelot) te beoordelen. Op basis daarvan is een beeld geschetst van wat bekend is over de impact van Chemelot op de gezondheid van omwonenden. Er is onder andere gekeken naar de uitstoot van stoffen naar lucht, water en bodem, naar hinder zoals geluid en geur, en naar gezondheidsgegevens in de regio. De verkenning is uitgevoerd op basis van bestaande onderzoeken en openbare bronnen. Er zijn geen nieuwe metingen verricht. Deze informatie is aangevuld met gesprekken met deskundigen van de GGD Zuid-Limburg, de Omgevingsdienst Zuid-Limburg, het Waterschap Limburg, de gemeenten Sittard-Geleen, Stein en Beek, de Provincie Limburg, de Universiteit Maastricht en Chemelot.

Uitkomsten: Een overzicht van de belangrijkste bevindingen:

- *Wettelijke normen en stoffen*
De bijdrage van Chemelot aan de totale hoeveelheid fijnstof in de lucht is klein ten opzichte van de totale hoeveelheid fijnstof in de lucht, maar volgens het RIVM wel relevant door de overschrijding van de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). Ook voor stikstofoxiden geldt dat het grootste deel van de uitstoot afkomstig is van verkeer, maar met een relevante bijdrage van Chemelot.
- *Invloed op ziekten*

Uit de beschikbare gepubliceerde gegevens over gezondheid in de wijken rond Chemelot komt geen patroon naar voren dat erop wijst dat bepaalde ziekten structureel vaker voorkomen. Alhoewel asbestkanker in de omgeving bij mannen vaker voor komt, geeft het RIVM aan dat dit niet komt door emissies naar de buitenlucht door Chemelot en waarschijnlijk is toe te schrijven aan arbeidsgerelateerde blootstelling in het verleden.

- *Geluid, geur en zorgen bij omwonenden*
Veel omwonenden hebben zorgen over hun gezondheid en ervaren vooral hinder door geluid, geur en slechte slaap. Zeker in de buurten dichtbij het terrein zijn deze zorgen en hinder merkbaar hoger dan gemiddeld in de rest van Limburg. Geluidshinder komt vooral door een optelsom van verschillende bronnen, zoals industrie, verkeer en het vliegveld.
- *Bodem en water*
Voor blootstelling via bodem en water zijn geen gezondheidsrisico's gevonden, met inachtneming van het staande advies om grondwater in de omgeving niet te gebruiken voor bijvoorbeeld beregening⁵. Het kraanwater wordt geleverd door WML (Waterleiding Maatschappij Limburg) en voldoet aan de normen.
- *Combinatie van stoffen en hinder*
Het RIVM geeft aan dat blootstelling aan een combinatie van verschillende stoffen in de lucht en ook een stapeling van verschillende milieubelastende invloeden (bijvoorbeeld blootstelling aan stoffen in de lucht en hinder zoals slaapverstoring) mogelijk extra risico's veroorzaken. Afgelopen voorjaar heeft het RIVM een kennisnotitie rond toepassing van de 'Hazard-Index methode' bij Chemelot gepubliceerd, die ook naar de Staten is gestuurd⁶. Met deze methode kunnen stofmengsels, waaronder ZZS, worden beoordeeld op cumulatieve effecten.

Aanbevelingen:

Het RIVM vraagt aandacht voor mogelijk verhoogde gezondheidsrisico's vanwege:

- Het effect van de uitstoot van mengsels van stoffen naar de lucht (cumulatie);
- Het effect van de uitstoot van mengsels van stoffen naar de lucht in combinatie met hinderaspecten;
- De geluidseffecten, zoals hinder en slaapverstoring.

Het ministerie van I&W laat onderzoek doen naar cumulatie van stoffen. Cumulatie speelt immers ook in andere gebieden dan bij Chemelot. In het kader van het Uitvoeringsprogramma Industrie en Omwonenden wordt ook gekeken naar de invloed van verschillende milieubelastende invloeden van de industrie op de gezondheid.

Tot slot benadrukt het Rijksinstituut het belang om maatregelen te blijven nemen om het leefmilieu verder te verbeteren, zoals beleid om de uitstoot van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) te verminderen. Het RIVM beveelt aan om meer stoffen te gaan meten, ook op aanvullende locaties (woonkernen).

Voorgesteld vervolg

Uit de verkenning blijkt dat blijvende inspanning nodig is om het leefmilieu gezond te houden en verder te verbeteren. Dit sluit aan bij het provinciaal Beleidskader 'Nieuwe energie en een schoon

⁵ <https://www.limburg.nl/onderwerpen/leefomgeving-vth/bodem/duurzaam-bodembeheer-chemelot/>

⁶ [Mededeling portefeuillehouder inzake Kamerbrief over kennisnotitie Chemelot van RIVM, brief gedeputeerde Van Caldenberg van 14-4-2025 \(GS DOC-00771836\)](#)

leefmilieu⁷ en de uitwerking daarvan in de modulaire aanpak concretiserend milieubeleid⁸, waar het College zich aan heeft gecommitteerd. Zoals uitvoering van het Schone Lucht Akkoord (SLA), het robuuster maken van de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving en extra toezien op de uitvoering van het ZZS-beleid. Daarnaast is ook een goede relatie met de omwonenden van Chemelot van groot belang.

In de mededeling is verder aangegeven dat het College graag in gaat op de uitnodiging van het ministerie van I&W om deel te nemen aan de landelijke pilots die het ministerie zal organiseren op het gebied van metingen en de versteviging GGD-advies (Gemeentelijke gezondheidsdienst) bij het opstellen van Omgevingsvisie en -plan

Aangegeven is ook dat het College het belang van een goed overzicht van de belangrijkste geluidsbronnen onderschrijft. De invoering van nieuwe geluidsregels uit de Omgevingswet voor Chemelot biedt een passend moment om deze gegevens opnieuw te inventariseren, met inachtneming van de RIVM-aanbevelingen. Over de aanbeveling van het RIVM om maatregelen te nemen bij overschrijding van de gezondheidkundige advieswaarden voor wegverkeersgeluid, wordt opgemerkt dat het niet realistisch is om deze waarden leidend te maken in de directe omgeving van één van Europa's grootste chemiecomplexen. Ook moet er aandacht zijn voor het behoud van voldoende milieugebruiksruimte voor de transitie naar een duurzame, circulaire site. De aanbeveling ondersteunt wel de ambitie van de Provincie om te voorkomen dat de verduurzamingsopgave wordt afgewenteld op de omgeving. Gezien de bestaande geluidsbelasting zet de Provincie erop in dat de verduurzaming in ieder geval binnen de vergunde geluidsruimte van Chemelot wordt gerealiseerd. In de mededeling is aangegeven dat het College de aanbeveling van het RIVM dan ook ziet als een oproep aan alle betrokken partners om gezondheids- en milieuaspecten een volwaardige plaats te geven bij ontwikkelingen op en rond de Chemelot-site.

De Provincie Limburg blijft ook graag in gesprek met omwonenden van Chemelot, onder meer door deel te nemen aan de door de gemeenten Sittard-Geleen en Stein en Chemelot georganiseerde omgevingsdialogen. Op 4 februari 2026 zal een omgevingsdialoog plaatsvinden om met omwonenden de uitkomsten van de RIVM gezondheidsverkenning te kunnen bespreken. Hier kunnen omwonenden hun zorgen, ervaringen en vragen rond Chemelot direct bespreken met het RIVM, de GGD en de betrokken overheden.

3. Bestuurlijke aandachtspunten

- De milieu- en gezondheidsaspecten van Chemelot staan in de belangstelling, evenals de economische ontwikkelingen
- Een aanzienlijk deel van de omwonenden van Chemelot ervaart hinder of maakt zich zorgen over de gezondheidseffecten
- In de ontwerp-Nota Ruimte heeft het Rijk aangegeven de bestaande milieuruimte van industrieclusters van nationaal belang, waaronder Chemelot, "zoveel mogelijk" te willen beschermen zodat deze "efficiënt en intensief" benut kan worden door bedrijven. Hoewel het Rijk daarmee het nemen van maatregelen om overlast te beperken niet uitsluit, staat dit wel op gespannen voet met een oproep om maatregelen te verkennen in een situatie waar bedrijven al opereren binnen de wettelijke kaders voor geluid en lucht.

⁷ Beleidskader 2024-2027 Nieuwe energie en een schoon leefmilieu, Provincie Limburg

⁸ Mededeling portefeuillehouder inzake modulaire aanpak Concretiserend Milieubeleid, brief gedeputeerde Van Caldenberg van 8-10-2024 (GS DOC-00700043)

4. **Lobby - aspecten**
Niet van toepassing
5. **Relatie met Programmabegroting**
Programma: 4.2 gezond en veilig leefmilieu
6. **Juridische aspecten**
Niet van toepassing
7. **Inkoop- en aanbestedingsaspecten**
Niet van toepassing
8. **Financiële en cofinancieringsaspecten**
Niet van toepassing
9. **Relatie met aanpak coronacrisis**
Niet van toepassing
10. **Arbeidsmarktbeleid en uitvoeringskracht**
Niet van toepassing
11. **Effecten op CO₂ en stikstof emissies (effecten op klimaat en biodiversiteit/beschermde natuur)**
Niet van toepassing
12. **Digitalisering & data governance**
Niet van toepassing
13. **Formatieve aspecten**
Niet van toepassing
14. **Samenwerking/afstemming andere clusters**
De mededeling portefeuillehouder is opgesteld door het cluster Wonen en Leefomgeving in afstemming met de clusters Vergunningen, Toezicht en Handhaving, Natuur en Water, Programma en Projecten en Ruimte.
15. **Voorstel:**
  1. Kennis te nemen van de concept RIVM gezondheidsverkenning Chemelot
  2. Instemmen met de bijgevoegde mededeling portefeuillehouder over de RIVM gezondheidsverkenning Chemelot en deze te versturen zodra het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat de Tweede Kamer heeft geïnformeerd via een Kamerbrief, naar verwachting op 19 december 2025.
  3. Portefeuillehouder Van Caldenberg te machtigen voor het doen van wijzigingen van ondergeschikte aard.
  4. De GS-nota geheim te houden tot na verzending van de bijgevoegde mededeling portefeuillehouder.